Governance check Stichting Intermaris - uitgevoerd door bestuur en RvC Intermaris - oktober/november 2021

INLEIDING

Woningcorporaties zijn maatschappelijke ondernemingen: private ondernemingen die met een maatschappelijke opdracht een volkshuisvestelijke taak uitvoeren. Het realiseren van de maatschappelijke doelen staat voorop, met de financiële continuïteit van de organisatie als randvoorwaarde. Corporaties bepalen hun doelen op basis van legitieme criteria en richten hun organisatie efficiënt, sober en kosteneffectief in zodat huurders met de laagste inkomens een zo laag mogelijke huurlast hebben.

Corporaties zijn zelf verantwoordelijk voor de manier waarop de maatschappelijke prestaties worden gerealiseerd. De prestaties komen in samenspraak met primair (vertegenwoordigers van) de bewoners, en secundair de gemeenten tot stand. Daarbij hebben zij ook oog voor andere belanghebbende partijen in het lokale netwerk.

De Governancecode woningcorporaties 2020 laat zien waar wij als corporatiesector voor staan. De vijf gezamenlijk geformuleerde principes, nader uitgewerkt in bepalingen, stellen wij centraal in ons handelen en bepalen de richting van de wijze waarop (bestuur, RvC en medewerkers van) woningcorporaties functioneren en de manier waarop wij verantwoording afleggen over onze resultaten. Hierop zijn wij ook aanspreekbaar. Bestuur en RvC verantwoorden zich in het jaarverslag over de manier waarop de principes van de Governancecode het afgelopen jaar zijn toegepast.

Voor het handhaven van Governancecode woningcorporaties 2020 hebben de leden van Aedes en de leden van VTW in 2017 een Commissie Governancecode Woningcorporaties ingesteld. Deze commissie geeft haar oordeel over vragen en klachten over het niet of onjuist toepassen van de Governancecode van iedereen die daarbij een redelijk belang heeft. Als de commissie van oordeel is dat de Governancecode niet of onjuist is toegepast dan nemen de besturen van Aedes en VTW ieder afzonderlijk een besluit over mogelijke sancties.

De vijf gezamenlijk geformuleerde principes - die elkaar aanvullen en in samenhang moeten worden bezien - zijn concreet uitgewerkt in bepalingen. Hieraan dienen corporaties zich te houden. Op grond van wetgeving en om de kwaliteit en transparantie van handelen van bestuur en RvC te bevorderen is het merendeel van de bepalingen **'pas toe-bepalingen'** waarvan de corporaties niet mogen afwijken. Deze zijn in dit hulpinstrument **vetgedrukt**.

Voor de overige bepalingen geldt dat corporaties daarvan af kunnen wijken als dit volgens de betreffende corporatie tot een beter resultaat leidt. Hierbij moet nog steeds in de geest van het principe gehandeld worden en moet de corporaties inzichtelijk onderbouwen en actief verantwoorden (**'leg uit'**), in o.a. het jaarverslag, waarom zij hiervan afwijkt. Over deze uitleg kan de corporatie door zowel collega's als anderen belanghebbenden worden bevraagd en aangesproken.

Bij twijfel over de toepasbaarheid van 'leg uit' kunnen corporaties zich wenden tot de Commissie Governancecode Woningcorporaties.

PRINCIPES EN BEPALINGEN

		TOEGEPAST	UITGELEGD	N.V.T.	ACTIEPUNT
1	**LEDEN VAN BESTUUR EN RVC HANTEREN WAARDEN EN NORMEN DIE PASSEN BIJ DE MAATSCHAPPELIJKE OPDRACHT**				
	Voor bestuur en RvC staat het behalen van maatschappelijke resultaten voorop. Dat vraagt om organisaties met een integere en open cultuur waarbinnen ruimte is voor reflectie en tegenspraak. Bestuur is hiervoor eindverantwoordelijk en de RvC ziet hier op toe. Zij vervullen daarbij een voorbeeldfunctie voor zowel hun eigen corporatie als voor de hele sector.				
1.1	**Bestuur en RvC hebben een visie op besturen en toezicht houden. Het realiseren van maatschappelijke waarde op lange termijn staat daarbij voorop.**				
	Zij gaan in die visie in op de verantwoordelijkheid voor het realiseren van de doelstellingen, de strategie, het beleid, de financiering en de onderlinge wisselwerking in rollen.				
	De RvC beschrijft in de visie haar rollen (werkgever, toezichthouder en klankbord) en taakuitoefening als intern				
1.2	Bestuur en RvC zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie: hun gedrag is van invloed op het functioneren en de reputatie van de corporatie en				
	Bestuur en RvC besteden aandacht aan het intern en extern communiceren van kernwaarden.				
	Bestuur en RvC zorgen voor bekendheid van de Governancecode in de eigen organisatie.				

PRINCIPES EN BEPALINGEN

		TOEGEPAST	UITGELEGD	N.V.T.	ACTIEPUNT
	De RvC spreekt jaarlijks met een werknemersvertegenwoordiging met als doel een goede borging van de kernwaarden en de Governancecode.				
	Het aspect 'voorbeeldfunctie' is een belangrijk onderdeel van het introductieprogramma voor nieuwe bestuurders en commissarissen.				
1.3	**De Governancecode werkt door in de hele corporatie; het bestuur is verantwoordelijk dat ook medewerkers handelen volgens de waarden van de code.**				
1.4	**De corporatie onderneemt eerlijk, oprecht en transparant.**				
	De corporatie duldt geen belangenverstrengeling.				
	Het bestuur zorgt voor een interne gedrags- of integriteitscode die de waarden en normen beschrijft die medewerkers in acht moeten nemen.				
	Het bestuur zorgt voor een klokkenluidersregeling.				
	Het bestuur publiceert de interne gedrags- of integriteitscode op de website.				
	Het bestuur publiceert de klokkenluidersregeling op de website.				
2	**BESTUUR EN RVC ZIJN AANSPREEKBAAR EN LEGGEN ACTIEF VERANTWOORDING AF**				
	Het bestuur is aanspreekbaar op en legt verantwoording af over de maatschappelijke en financiële prestaties van de woningcorporatie als geheel, en ook over de strategische keuzes die zijn gemaakt. De RvC is aanspreekbaar op en legt verantwoording af over het gehouden toezicht.				
2.1	**De corporatie legt in haar strategische plannen vast wat zij ziet als haar maatschappelijke, operationele en financiële doelen.**				
	De strategische plannen worden:				
	- vastgesteld door het bestuur;				
	- goedgekeurd door de RvC.				
	De vastgestelde doelen zijn de uitkomst van een zorgvuldig en transparant proces.				
	Hierbij betrekt de corporatie de mening van belanghebbende partijen. In volgorde van belang:				
	- de (toekomstige) bewoners;				
	- de gemeente;				
	- andere belanghebbende partijen.				
	De corporatie is eindverantwoordelijk voor de afweging van belangen en de keuzes die op basis daarvan gemaakt worden (zie ook principe 4).				
2.2	**Het bestuur legt de wijze van besluitvorming en verantwoording over belangrijke onderwerpen en de bijbehorende rolverdeling tussen bestuur en RvC, vast in een bestuursreglement voor zover niet expliciet geregeld in de wet en/of in de statuten.**				
2.3	**In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de gerealiseerde maatschappelijke, operationele en financiële resultaten van de corporatie.**				
	Daarbij is ook aandacht voor de doelmatigheid van de corporatie (efficiëntie) en de mate waarin de corporatie in staat is haar maatschappelijke taak op langere termijn te vervullen (continuïteit).				
	De corporatie maakt het jaarverslag openbaar.				
2.4	**De corporatie verantwoordt zich actief over de naleving van de Governancecode.**				
	De corporatie is aanspreekbaar op de naleving van de Governancecode.				
	Bestuur en RvC verantwoorden zich in het jaarverslag over de wijze waarop de principes van de Governancecode in het verslagjaar zijn toegepast.				
	Van een 'pas toe'-bepaling mag niet worden afgeweken.				
	Als van een 'pas toe of leg uit'-bepaling wordt afgeweken dan onderbouwt de corporatie dit op een inzichtelijke manier en verantwoordt de corporatie zich actief waarom afwijking leidt tot een beter resultaat.				
2.5	**De corporatie zorgt voor een adequate, zorgvuldige en respectvolle afhandeling van klachten van belanghebbenden. Als een corporatie een lokale of regionale klachtencommissie heeft, dan is de corporatie ervoor verantwoordelijk dat deze commissie goed functioneert en onafhankelijk is.**				
2.6	**Het bestuur brengt ten minste eenmaal per jaar verslag uit aan de RvC over de ingediende klachten bij de corporatie.**				
	In dit verslag geeft het bestuur een toelichting op de aard van de klachten, de mate waarin diverse klachten een gemene deler hebben en hoe de klachten zijn opgevolgd.				
	In het jaarverslag staat een samenvatting van dit verslag.				
2.7	Belanghebbenden kunnen bij de Commissie Governancecode Woningcorporaties een klacht indienen over de manier waarop de corporatie de Governancecode heeft nageleefd, binnen de grenzen van het 'Reglement Commissie Governancecode Woningcorporaties'.				
3	**BESTUUR EN RVC ZIJN GESCHIKT VOOR HUN TAAK EN DAAROP AANSPREEKBAAR**				

PRINCIPES EN BEPALINGEN

Het vervullen van de maatschappelijke opdracht van woningcorporaties vraagt om deskundige bestuurders en toezichthouders, die permanent investeren in hun kennis en kunde. Daarbij een zodanige samenstelling van bestuur en RvC dat de leden elkaar aanvullen en scherp houden.

3A. Het bestuur is geschikt voor zijn taak

Het bestuur is verantwoordelijk voor het behalen van maatschappelijke, operationele en financiële resultaten. Het bestuur wordt benoemd door en legt verantwoording af aan de RvC. Bij de uitvoering van zijn taak laat het bestuur zich bovenal leiden door de doelstelling van de corporatie. Het bestuur verschaft de RvC tijdig de informatie die nodig is voor het uitoefenen van goed toezicht.

		TOEGEPAST	UITGELEGD	N.V.T.	ACTIEPUNT
3.1	**Het bestuur is geschikt voor zijn taak in relatie tot de opgave van de corporatie, en is deskundig, competent, denkt onafhankelijk en heeft kritisch vermogen.**	■			
	Indien het bestuur uit meerdere leden bestaat, worden de taken binnen het bestuur verdeeld.	■			
	Deze taakverdeling wordt:			■	
	- op de website geplaatst;				
	- in het jaarverslag opgenomen.				
3.2	**De RvC is verantwoordelijk voor de werving en selectie van bestuursleden en neemt daarbij de geldende regelgeving in acht.**	■			
	De RvC maakt hiertoe een profielschets.	■			
	De RvC betrekt daarbij de input van:	■			
	- medewerkers;	■			
	- bewonersorganisatie;	■			
	- eventueel andere belanghebbenden.	■			
3.3	**Bestuursleden mogen in de drie jaar voorafgaand aan de benoeming tot bestuurder geen lid zijn geweest van de RvC van de corporatie. Uitzondering hierop vormt het tijdelijk voorzien in het bestuur door een lid van de RvC bij belet en ontstentenis van bestuurders.**	■			
3.4	**De RvC stelt het beloningsbeleid van het bestuur vast conform de geldende wettelijke kaders.**	■			
	Dit beleid, inclusief de beloning, wordt gepubliceerd:	■			
	- in het jaarverslag;	■			
	- op de website.	■			
3.5	**De corporatie verstrekt bestuursleden onder geen beding persoonlijke leningen, financiële garanties of andere financiële voordelen die niet vallen onder het beloningsbeleid.**	■			
3.6	**Bestuursleden voorkomen van belangenverstrengeling en vermijden ook de schijn. Bestuursleden mogen geen activiteiten ontplooien die in concurrentie treden met de corporatie, schenkingen aannemen van de corporatie en haar relaties, of derden op kosten van de corporatie voordelen verschaffen.**	■			
	Deze eisen worden voorzien van normen vastgelegd in de interne gedrags- of integriteitscode.	■			
3.7	**Bestuursleden melden een (mogelijk) tegenstrijdig belang direct aan de RvC en de overige leden van het bestuur. Daarbij geeft het bestuurslid inzicht in alle relevante informatie. De RvC doet waar nodig navraag en bepaalt vervolgens – zonder aanwezigheid van het betrokken bestuurslid – of sprake is van een tegenstrijdig belang. De Rvc besluit – indien dat het geval is – hoe dit tegenstrijdig belang wordt beëindigd.**	■			
3.8	**De RvC beoordeelt jaarlijks het functioneren van de bestuurder(s).**	■			
	De RvC rapporteert over het proces van beoordeling van bestuurder(s) in het jaarverslag.	■			
3.9	**Een meerhoofdig bestuur bespreekt onderling ten minste één keer per jaar het gezamenlijk functioneren en dat van individuele leden.**			■	
	Hierbij wordt besproken in hoeverre men een kritische en open geest heeft en hoe in het functioneren durf, onafhankelijk denken, samenwerkingsbereidheid en oog en respect voor elkaars rollen aan bod komt.			■	
	Het bestuur deelt de uitkomsten van dit gesprek met de RvC.			■	
3.10	De bestuurder volgt na benoeming een introductieprogramma waarin de relevante aspecten van de functie aan bod komen.	■			
	Na het introductieprogramma formuleert de bestuurder opleidingsdoelen die bijdragen aan zijn ontwikkeling, mede in relatie tot de opgave van de corporatie.	■			
3.11	**Leden van bestuur blijven hun kennis ontwikkelen via trainingen en cursussen. Daarbij wordt aandacht besteed aan gewenst gedrag. De afgesproken Permanente Educatie-systematiek is hierop van toepassing.**	■			
	De in het verslagjaar behaalde PE punten van het bestuur worden vermeld in:	■			
	- de PE-portal van Aedes;	■			
	- het jaarverslag.	■			

3B. De (leden van de) RvC is (zijn) geschikt voor hun taak

PRINCIPES EN BEPALINGEN

De RvC houdt toezicht op het bestuur en op de algemene gang van zaken bij de woningcorporatie. De RvC fungeert als klankbord voor het bestuur en weegt binnen zijn toezichthoudende functie zelfstandig het maatschappelijk belang af tegen de financiële continuïteit van de corporatie. De RvC beslist over benoeming, beoordeling, beloning, schorsing en ontslag van bestuurders. De RvC is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren.

		TOEGEPAST	UITGELEGD	N.V.T.	ACTIEPUNT
3.12	**De RvC is aanspreekbaar op zijn functioneren.**				
	De RvC stelt een reglement op waarin hij zijn werkwijze vastlegt.				
	In dit reglement geeft de RvC aan op welke onderwerpen de RvC toezicht houdt.				
	Bij deze onderwerpen hanteert de RvC een 'toetsingskader' dat: - in samenspraak met het bestuur wordt opgesteld; - wordt vastgesteld door de RvC.				
	Het RvC-reglement wordt op de website van de corporatie gepubliceerd.				
3.13	**De RvC en zijn leden zijn geschikt voor hun taak, rekening houdend met de opgaven van de corporatie en de algemeen geldende opvattingen over goed toezicht.**				
	De RvC is zelf verantwoordelijk voor het goed uitoefenen van zijn taken en verantwoordelijkheden en opereert zowel intern als extern als één team.				
	De RvC zorgt voor voldoende tegenwicht ('countervailing power'): - binnen de RvC; - tussen RvC en bestuur.				
3.14	**De RvC maakt jaarlijks een verslag van de werkzaamheden en publiceert dat in het jaarverslag.**				
	In het verslag legt de RvC vast welke bepalingen van de Governancecode niet werden toegepast en met welke motivering hiervan is afgeweken.				
3.15	**De honorering van commissarissen valt binnen de geldende wettelijke kaders.**				
	De honorering van commissarissen wordt: - in het jaarverslag vermeld; - op de website gepubliceerd.				
3.16	**Een evenwichtig samengestelde RvC betekent verscheidenheid. Om dit te bevorderen stelt de RvC een profielschets op.**				
	In de profielschets worden eisen gesteld aan de samenstelling van de RvC. Deze eisen moeten er voor zorgen dat de RvC naast een diverse samenstelling ook de juiste kennis en ervaring in huis heeft.				
3.17	**De gevolgde procedure van werving en selectie van leden van het bestuur en RvC wordt in het jaarverslag verantwoord.**				
	Vacatures worden op de website van de corporatie gepubliceerd en openbaar opengesteld via bijvoorbeeld een advertentie.				
	De RvC kiest hierin onafhankelijk. Het bestuur heeft een adviserende rol.				
3.18	Het bestuur en de RvC zorgen voor de juiste ondersteuning van en samenwerking met de huurders(organisatie) bij hun voordracht van commissarissen als bedoeld in de Woningwet.				
	Voor de op voordracht van de huurdersorganisatie(s) benoemde commissarissen gelden dezelfde criteria en vereisten als voor de andere commissarissen.				
3.19	**De RvC maakt een rooster van aftreden dat zodanig is ingericht dat de continuïteit wordt gewaarborgd.**				
	Het rooster wordt gepubliceerd: - in het jaarverslag; - op de website.				
3.20	**Leden van de RvC worden benoemd door de RvC voor een periode van ten hoogste vier jaar en kunnen eenmaal voor een periode van ten hoogste vier jaar worden herbenoemd. In geval van fusie van de corporatie gaat de termijn niet opnieuw in.**				
3.21	Alle commissarissen volgen na benoeming een introductieprogramma waarin de relevante aspecten van de functie aan bod komen.				
	Na het introductieprogramma worden opleidingsdoelen geformuleerd die bijdragen aan de ontwikkeling van de commissaris, mede in relatie tot de opgave van de corporatie.				

PRINCIPES EN BEPALINGEN

		TOEGEPAST	UITGELEGD	N.V.T.	ACTIEPUNT
3.22	**Leden van de RvC blijven hun kennis ontwikkelen via trainingen en cursussen. Daarbij wordt aandacht besteed aan gewenst gedrag. De afgesproken Permanente Educatie-systematiek is hierop van toepassing.**				
	De in het verslagjaar behaalde PE punten van de RvC worden vermeld in:				
	- de PE-portal van de VTW;				
	- het jaarverslag.				
3.23	De voorzitter van de RvC zorgt ervoor of ziet er op toe dat:				
	a. de vergaderingen efficiënt, effectief en in een open sfeer plaatsvinden, waarin alle leden gelijkwaardig kunnen participeren en tijdig de informatie ontvangen die nodig is voor de goede uitoefening van hun taak;				
	b. de RvC als team goed kan functioneren: alle leden van de RvC zijn hiervoor verantwoordelijk maar de voorzitter draagt hiervoor een specifieke verantwoordelijkheid;				
	c. Contacten tussen de RvC en bestuur, ondernemingsraad, (vertegenwoordigers van) bewoners en andere belanghouders goed verlopen;				
	d. Commissarissen een introductie- en opleidingsprogramma volgen;				
	e. De leden van het bestuur en RvC ten minste één keer per jaar worden beoordeeld op hun functioneren.				
3.24	**De RvC bespreekt ten minste één keer per jaar het eigen functioneren (in termen van effectiviteit) en dat van individuele leden van de RvC. Ook de onderlinge samenwerking in de RvC en relatie tot het bestuur is onderwerp van de evaluatie.**				
	Eens per twee jaar doet de RvC dat onder onafhankelijke, externe begeleiding.				
	Waar nodig worden afspraken gemaakt over het functioneren en de ontwikkeling van (leden van) de RvC. Hierbij wordt besproken in hoeverre men een kritische en open geest heeft, wat de invloed is van de besluiten van de RvC en hoe in het functioneren durf, onafhankelijk denken, samenwerkingsbereidheid en oog en respect voor elkaars rollen aan bod komt.				
3.25	De RvC en de afzonderlijk commissarissen hebben een eigen verantwoordelijkheid (zogenaamde 'informatiehaalplicht') om ervoor te zorgen dat zij beschikken over relevante informatie van bestuur, externe accountant en/of derden (zoals het management, adviseurs, de interne auditor of controller of de externe toezichthouder).				
	Indien nodig kan de RvC informatie inwinnen bij functionarissen en externe adviseurs van de corporatie. Het bestuur wordt daarvan vooraf op de hoogte gesteld en kan daar desgewenst bij helpen.				
	Ook kan de RvC aan bepaalde functionarissen en externe adviseurs vragen bij vergaderingen van de RvC aanwezig te zijn.				
3.26	**De corporatie verstrekt commissarissen geen financiële voordelen die niet vallen onder het beloningsbeleid. Commissarissen mogen geen activiteiten ontplooien die in concurrentie treden met de corporatie of andere werkzaamheden voor de corporatie buiten hun functie als toezichthouder verrichten. Als beginsel geldt dat ook de schijn moet worden vermeden.**				
3.27	**Commissarissen melden een (mogelijk) tegenstrijdig belang direct aan de voorzitter van de RvC en aan de overige leden van de RvC. Daarbij geeft de commissaris inzicht in alle relevante informatie en wordt deze vastgelegd.**				
	De RvC legt in zijn reglement vast hoe ze handelt in geval van (mogelijk) tegenstrijdige belangen bij leden van het bestuur, leden van de RvC en de externe accountant (zie ook bepaling 3.7).				
3.28	Iedere commissaris moet kritisch en onafhankelijk kunnen bijdragen aan het toezicht van de RvC. De RvC stelt van iedere commissaris vast of hij/zij onafhankelijk toezicht kan houden en meldt dat in het jaarlijks verslag van de RvC. Daarbij neemt de RvC de bepalingen als genoemd in de Woningwet in acht.				
3.29	**In geval van ontstentenis of belet van het bestuur kan een lid van de RvC bij hoge uitzondering voor maximaal drie maanden de rol van bestuurder op zich nemen. In dat geval treedt het lid tijdelijk terug uit de RvC en neemt dus niet deel aan de besluitvorming van de RvC.**				
	Na deze periode van maximaal drie maanden kan deze persoon weer toetreden tot de RvC. Hierbij wordt dit lid niet betrokken bij de besluitvorming over zaken die zich in die betreffende drie maanden hebben voorgedaan.				
3.30	De RvC kan subcommissies instellen ter ondersteuning van het toezicht.				
	Daarbij geldt dat:				
	a. De RvC voor iedere commissie een reglement opstelt waarin rol en verantwoordelijkheden worden omschreven, evenals de samenstelling en werkwijze van de commissies.				
	b. In het jaarverslag de samenstelling, het aantal vergaderingen en de belangrijkste onderwerpen die op de agenda stonden worden vermeld.				
	c. De RvC van iedere commissie een verslag van de overleggen ontvangt;				
	d. De auditcommissie en de remuneratiecommissie niet worden voorgezeten door de voorzitter van de RvC.				

4 BESTUUR EN RVC GAAN IN DIALOOG MET BELANGHEBBENDE PARTIJEN

Woningcorporaties zorgen voor woonruimte voor mensen met een bescheiden inkomen en voor kwetsbare groepen. De maatschappelijke doelen worden in samenspraak met primair (vertegenwoordigers van) bewoners, en secundair de gemeenten, vastgesteld en neergelegd in prestatieafspraken. Daarnaast hebben corporaties oog voor andere belanghebbende partijen in de lokale netwerken en staan ze open voor feedback en discussie over de keuzes voor de inzet van maatschappelijke middelen.

4.1	**Het bestuur legt vast wie als belanghebbende partijen worden beschouwd en onderhoudt contact met hen.**				
	Het bestuur bekijkt periodiek of het met alle relevante belanghebbenden in gesprek is.				
4.2	**Het bestuur voert overleg met de eigen in haar woningmarktregio werkzame huurdersorganisaties en bewonerscommissies.**				
	Het overleg gaat onder meer over betaalbaarheid, de voorgenomen werkzaamheden en welke bijdrage daarmee wordt beoogd aan de uitvoering van het volkshuisvestingsbeleid dat in de desbetreffende regio geldt.				
4.3	**Het bestuur schept randvoorwaarden om te komen tot sterke en professionele huurdersorganisaties.**				

PRINCIPES EN BEPALINGEN

		TOEGEPAST	UITGELEGD	N.V.T.	ACTIEPUNT
4.4	**Het bestuur respecteert de rol van de gemeente en voert daarmee overleg.**				
	Het bestuur maakt prestatieafspraken met de gemeente over de uitvoering van het in de betrokken gemeente geldende volkshuisvestingsbeleid.				
	Ook in de dagelijkse omgang met haar huurders en belanghebbenden handelt de corporatie vanuit haar maatschappelijke opdracht en voert hierin een respectvolle dialoog.				
	De corporatie houdt rekening met de belangen van haar belanghebbenden en in het bijzonder met de wensen en behoeften van haar huidige en toekomstige huurders en bewoners.				
4.5	**Overige als belanghebbend beschouwde partijen worden actief betrokken bij (de vormgeving van) het beleid van de corporatie en de te behalen maatschappelijke prestaties.**				
	Het bestuur maakt zichtbaar met wie en hoe het belanghebbendenoverleg is gevoerd.				
	Het bestuur publiceert hierover op hoofdlijnen in het jaarverslag.				
	Het bestuur publiceert hierover op hoofdlijnen op de website.				
4.6	**Het bestuur spreekt minimaal eenmaal per jaar met de RvC over de omgang met, en de participatie en invloed van belanghebbenden.**				
	Daarnaast informeert het bestuur de RvC regelmatig over de werking van lokale netwerken waarin de corporatie actief is voor het adequaat toezichthouden op de activiteiten van de corporatie in de lokale netwerken.				
	De RvC laat zich hierover ook actief informeren om adequaat toezicht te kunnen houden.				
4.7	**De RvC heeft zicht op de belanghebbenden van de corporatie.**				
	De RvC houdt contact met de belanghebbenden van de corporatie. Het doel hiervan is zich te laten informeren.				
	De RvC is door belanghebbenden aanspreekbaar op zijn gehouden toezicht.				
	De RvC legt onder andere in het jaarverslag verantwoording af over de wijze waarop hij toezicht heeft gehouden.				

5 BESTUUR EN RVC BEHEERSEN DE RISICO'S VERBONDEN AAN DE ACTIVITEITEN

Woningcorporaties hebben te maken met grote (financiële) risico's. Het bestuur is verantwoordelijk voor goede risicobeheersing en de RvC houdt hierop toezicht. Het gaat hierbij niet alleen om de harde beheersmaatregelen maar ook maatregelen die een beroep doen op het risicobesef en de moraal binnen de corporatie.

5.1	**Het bestuur is zich bewust van de risico's die verband houden met de activiteiten van de corporatie en brengt deze in kaart.**				
	Het bestuur hanteert een inzichtelijk beleid voor het beheersen van die risico's.				
	De corporatie verantwoordt zich hierover in het jaarverslag. Daarbij gaat het in ieder geval over:				
	- het opdrachtgeverschap van de corporatie;				
	- het sluiten van contracten				
	- het sluiten van samenwerkingsverbanden en/of grote transacties met derden				
5.2	Het bestuur stelt een treasurystatuut op en bespreekt dit met de RvC. Treasury van de corporatie heeft geen winstoogmerk maar staat ten dienste van het risicobeleid. Het statuut beschrijft in ieder geval het renterisico, het beschikbaarheidsrisico en het tegenpartijrisico.				
	De RvC keurt het treasurystatuut goed.				
	Het bestuur stelt een investeringsstatuut op en bespreekt dit met de RvC.				
	De RvC keurt het investeringsstatuut goed.				
	Het bestuur stelt een beleggingsstatuut op en bespreekt dit met de RvC.				
	De RvC keurt het beleggingsstatuut goed.				
	Het bestuur stelt een verbindingenstatuut op en bespreekt dit met de RvC.				
	De RvC keurt het verbindingenstatuut goed.				
5.3	**Bestuur en RvC hebben een visie op opdrachtgeverschap en het beleid van aanbestedingen.**				
	Het bestuur stelt hierop volgend een aanbestedingsbeleid op. Dit beleid onderschrijft de beginselen van aanbesteden; namelijk gelijke behandeling, objectiviteit, transparantie en proportionaliteit.				
5.4	**De RvC houdt in het licht van de maatschappelijke doelen van de corporatie specifiek toezicht op alle inspanningen om risico's inzichtelijk te maken en te beheersen.**				
	Het bestuur verschaft de RvC alle relevante informatie voor (het toezicht op) de risicobeheersing.				
5.5	**In geval van een eventuele sanering van de corporatie laat de corporatie, die bij de organisatie die de saneringsfunctie (gemandateerd) vorm geeft een saneringsplan indient, zich adviseren door een in te stellen adviescommissie vanuit Aedes. De corporatie verstrekt deze adviescommissie de benodigde informatie zodat deze een verantwoord en gedegen advies over het saneringsplan kan uitbrengen. Dit advies maakt onderdeel uit van de saneringsaanvraag van de betreffende corporatie. De saneringsorganisatie weegt dit advies mee in haar saneringsbesluit.**				
5.6	Naast de harde sturings- en beheersmaatregelen zoals bedoeld in 5.5, besteedt het bestuur, vanuit zijn eigen rol, aandacht aan soft controls: gedragsbei¨nvloeding, ondersteund door voorbeeldgedrag, dat een beroep doet op het persoonlijk handelen van alle betrokkenen, en waarvan invloed uitgaat op waarden en normen (zoals integriteit, loyaliteit, motivatie). Hoewel minder meetbaar kan daarmee een belangrijke bijdrage worden geleverd aan het beheersen van risico's.				

PRINCIPES EN BEPALINGEN

		TOEGEPAST	UITGELEGD	N.V.T.	ACTIEPUNT
	Naast de harde sturings- en beheersmaatregelen zoals bedoeld in 5.5, besteedt de RvC, vanuit zijn eigen rol, aandacht aan soft controls: gedragsbei¨nvloeding, ondersteund door voorbeeldgedrag, dat een beroep doet op het persoonlijk handelen van alle betrokkenen, en waarvan invloed uitgaat op waarden en normen (zoals integriteit, loyaliteit, motivatie). Hoewel minder meetbaar kan daarmee een belangrijke bijdrage worden geleverd aan het beheersen van risico's.				
5.7	**De RvC benoemt de externe accountant voor een periode van maximaal vier jaar. Verlenging is mogelijk tot een maximale opdrachtduur van in totaal tien jaar. In geval van fusie van de corporatie gaat de termijn niet opnieuw in.**				
	Ter vergroting van de transparantie wordt het selectieproces van de accountant toegelicht in het jaarverslag.				
	Ter vergroting van de transparantie wordt de redenen die aan de wisseling van de accountant ten grondslag liggen toegelicht in het jaarverslag.				
5.8	**De RvC ziet toe op de controlewerkzaamheden van de accountant. Daarbij wordt het geldende accountantsprotocol voor woningcorporaties gehanteerd.**				
5.9	**De externe accountant wordt betrokken bij het opstellen van het werkplan van de interne controle.**				
	De auditcommissie (voor zover aanwezig) wordt betrokken bij het opstellen van het werkplan van de interne controle.				
5.10	**De externe accountant rapporteert aan de RvC over zijn bevindingen.**				
	De externe accountant rapporteert aan het bestuur over zijn bevindingen.				
5.11	**Het bestuur maakt ten minste eenmaal in de vier jaar een grondige beoordeling van het functioneren van de externe accountant.**				
	De auditcommissie (voor zover aanwezig) maakt ten minste eenmaal in de vier jaar een grondige beoordeling van het functioneren van de externe accountant.				
	De beoordeling wordt besproken in de RvC.				
	De RvC meldt de belangrijkste conclusies hiervan in het jaarlijks verslag van RvC, dat onderdeel uit maakt van het jaarverslag.				